

บทที่ 3

การปฏิบัติตามพันธกรณีเกี่ยวกับมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ของสหราชอาณาจักรในการบังคับใช้ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความและวิชาชีพ บัญชีให้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม

สหราชอาณาจักรเป็นประเทศศูนย์กลางทางการเงินที่สำคัญของโลกที่มีการหมุนเวียนของเงินตราต่างประเทศเป็นจำนวนมาก และมีการประกอบอาชญากรรมที่มีความรุนแรง โดยเฉพาะจากการค้ายาเสพติดและเกิดจากปัญหาต่าง ๆ ตามความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในสังคมซึ่งปัจจุบันได้ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น โดยเงินทุนที่เหล่าอาชญากรได้นำมาใช้ในการดำเนินงานต้องผ่านทางตลาดการเงินในรูปแบบต่าง ๆ และมีการแปรสภาพทรัพย์สินเพื่อหาผลประโยชน์เพิ่มขึ้น เพื่อใช้สำหรับการขยายขอบข่ายในการประกอบอาชญากรรมอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ในบทนี้จึงเป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการบังคับใช้ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในการกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความและวิชาชีพบัญชีมีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของสหราชอาณาจักร เพื่อศึกษาแนวทางการกำหนดกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

3.1 ความเป็นมาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน

สหราชอาณาจักรเป็นประเทศหนึ่งที่ตั้งเห็นถึงความสำคัญในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สหราชอาณาจักรจึงมีบทบาทสำคัญในการต่อสู้กับการฟอกเงิน เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวที่เป็นปัญหาระดับโลก ทั้งนี้ การฟอกเงินไม่ได้มีวิธีการเดียวแต่มีวิธีการต่าง ๆ ตั้งแต่การซื้อขายสิ่งของที่มีราคา เช่น รถยนต์ อัญมณี หรืออสังหาริมทรัพย์ เพื่อให้เงินสามารถผ่านเข้าไปสู่ระบบธุรกิจได้หรือธุรกิจที่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น เมื่ออาชญากรได้รายได้มาในรูปแบบของเงินสดก็จะนำเงินดังกล่าวเข้าสู่ระบบการเงินเช่นเดียวกัน

ด้วยเหตุนี้ สหราชอาณาจักรได้บัญญัติกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการฟอกเงินไว้ในอาชญากรรมหลัก 3 ประการ คือ ยาเสพติด การก่อการร้าย และอาชญากรรมอื่น ๆ โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีอยู่หลายฉบับ โดยมีโครงสร้างทางกฎหมาย 3 ระดับ คือ

ระดับกฎหมายหลักที่บัญญัติโดยรัฐสภา (Primary Legislation: Principal Acts of Parliament) กฎหมายหลักมีการแยกออกเป็นกลุ่มตามความผิดมูลฐาน เช่น กลุ่มแรกมุ่งเน้นที่การค้าขายกับผู้ลักลอบค้ายาเสพติด (Drug Trafficking) กลุ่มที่สอง กลุ่มผู้ก่อการร้าย (Terrorism) ซึ่งปัจจุบันขอบเขตของกฎหมายได้ขยายไปถึงการฟอกเงินที่ได้มาจากอาชญากรรมโดยทั่วไป (General Crime) โดยบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการฟอกเงินอันเป็นกฎหมายหลักที่บัญญัติโดยรัฐสภา อาทิเช่น Drug Trafficking Offences Act 1986 (Amendments 1994) กำหนดให้การฟอกเงินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดเป็นความผิด รวมทั้งมีบทกำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำหรือการให้ความสะดวกในการเก็บรักษา ควบคุม ดูแล หรือลงทุนให้แก่ผู้อื่น โดยรู้หรือควรรู้ว่าผู้นั้นค้ายาเสพติดเป็นความผิดและมีโทษทางอาญาด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ ถ้าสถาบันการเงินใดไม่รายงานต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือเชื่อได้ว่าเงินหรือการลงทุนของลูกค้านั้นเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด สถาบันการเงินนั้นจะต้องมีความผิด รวมทั้งให้ศาลกำหนดข้อสันนิษฐานว่าทรัพย์สินของผู้ค้ายาเสพติดในช่วงหกปีย้อนหลังเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติด แต่อนุญาตให้ผู้เป็นเจ้าของพิสูจน์ความเป็นมาของทรัพย์สินนั้นได้ และให้ถือว่าผู้รายงานการโอนเงินซึ่งทราบหรือต้องสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินที่เกี่ยวกับการค้ายาเสพติดไม่ต้องรับผิดฐานเปิดเผยความลับของลูกค้าน¹ หรือกฎหมาย Criminal Justice (Scotland) Act 1987 (Amendments 1995) กำหนดความผิดสำหรับการให้ความสะดวกในการเก็บรักษาหรือควบคุมโดยหรือในนามของผู้อื่นซึ่งมีรายได้จากการค้ายาเสพติด หรือยินยอมให้มีการใช้รายได้จากการค้ายาเสพติดเพื่อปกป้องคุ้มครองรายได้ดังกล่าว หรือใช้เพื่อประโยชน์ในการให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินโดยวิธีการลงทุน ทั้งนี้โดยรู้หรือสงสัยว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องดำเนินการหรือได้ดำเนินการค้ายาเสพติด หรือได้รับผลประโยชน์จากการค้ายาเสพติด และกำหนดความผิดสำหรับการรับ การครอบครอง หรือใช้รายได้จากการค้ายาเสพติดของบุคคลอื่นโดยรู้ว่ารายได้ดังกล่าวเป็นรายได้จากการค้ายาเสพติด

¹ วีระพงษ์ บุญโยภาส. (2550). *กระบวนการยุติธรรมกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: นิติธรรม. หน้า 69.

ทั้งนี้ ยังมีการกำหนดความผิดเกี่ยวกับการไม่รายงานการรู้หรือสงสัยเกี่ยวกับการฟอกเงินและความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดความเสียหายแก่การสืบสวนการฟอกเงิน²

ระดับกฎหมายลำดับรอง กล่าวคือ ระเบียบว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ค.ศ. 1993 (Secondary Legislation : Money Laundering Regulations 1993) ได้แก่ การจัดให้มีระบบควบคุม (Control Systems) เป็นการควบคุมดูแลให้มีกระบวนการควบคุมภายในเพื่อยับยั้งหรือป้องกันการฟอกเงิน การบ่งชี้และการตรวจพิสูจน์ตัวตนของลูกค้า (Identification and Verification) เป็นการระบุตัวตนของลูกค้าและผู้ซึ่งลูกค้าทำธุรกรรมด้วยได้ การตรวจสอบธุรกรรม (Transaction Examination) เป็นการฝึกให้พนักงานสังเกต สามารถแยกแยะและจัดการกับธุรกรรมซึ่งอาจเป็นการฟอกเงินได้ การเก็บรักษาข้อมูล (Record Keeping) เป็นการเก็บรักษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบ่งชี้ตัวตนของลูกค้าและข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมของลูกค้า โดยเก็บรักษา 5 ปี การรายงาน (Reporting) เป็นการรายงานภายในเกี่ยวกับการบ่งชี้ตัวตนของลูกค้าและความรู้หรือความสงสัยว่ามีการฟอกเงินต่อพนักงานดูแลให้เป็นไปตามกฎหมาย และการให้ความรู้และการฝึกอบรม (Education and Training) การให้การศึกษาศึกษาและฝึกอบรมโดยเฉพาะแก่พนักงาน ทั้งนี้ หากฝ่าฝืนระเบียบนี้โดยไม่จัดตั้งระบบต่อต้านการฟอกเงินถือเป็นความผิดทางอาญา

ระดับแนวทางของหน่วยงานวางกฎเกณฑ์เป็นแนวทางปฏิบัติที่ใช้สำหรับการตีความระเบียบว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ค.ศ. 1993 เพื่อให้เกิดความสะดวกในทางปฏิบัติแต่ไม่มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมาย อาทิเช่น สมาคมนักกฎหมายของสหราชอาณาจักรออกคู่มือ/คำแนะนำในด้านการต่อต้านการฟอกเงินสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมาย (Anti-money Laundering Guidance for the Legal Sector) สมาคมนักบัญชีของสหราชอาณาจักรออกคู่มือ/คำแนะนำในด้านการต่อต้านการฟอกเงินสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (Anti-money Laundering Guidance for the Accountancy Sector) เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การรายงานธุรกรรมตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของสหราชอาณาจักร โดยหลักการของการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเป็นไปตามข้อเสนอแนะของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงินได้มีหลายประเทศนำมาประยุกต์ใช้เพื่อปราบปรามการฟอกเงิน อย่างไรก็ตาม การศึกษานี้จะนำเสนอของสหราชอาณาจักรที่ได้กำหนดให้มีการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย กล่าวคือ สหราชอาณาจักรได้มีการออกบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องการรายงานธุรกรรมที่น่าสงสัย ได้แก่ พระราชบัญญัติการกระทำผิด

² สุรพล ไตรเวทย์. (2548). *คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วิญญูชน. หน้า 67-68.

ที่เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด (Drug Trafficking Offenses Act 1986) และระเบียบว่าด้วยการฟอกเงิน (Money Laundering Regulation 1993)

พระราชบัญญัติการกระทำผิดที่เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด (Drug Trafficking Offenses Act 1986) เป็นกฎหมายที่กำหนดให้สถาบันทางการเงินมีหน้าที่รายงานธุรกรรมที่น่าสงสัยว่าจะเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดต่อหน่วยงานของรัฐ โดยให้ความคุ้มครองแก่สถาบันทางการเงินไม่ต้องรับผิดชอบในการเปิดเผยข้อมูลต่อหน่วยงานของรัฐ และให้มีการจัดตั้งคณะทำงานร่วมต่อต้านการฟอกเงิน (Joint Money Laundering Working Group) เพื่อพัฒนาแนวทางสำหรับสถาบันการเงินในการบ่งชี้ธุรกรรมที่น่าสงสัย

ระเบียบว่าด้วยการฟอกเงิน (Money Laundering Regulation 1993) เป็นกฎหมายที่กำหนดให้สถาบันการเงินเกือบทั้งหมด และบุคคลอื่นบางกรณีต้องจัดตั้งระบบเพื่อต่อต้านการฟอกเงิน ซึ่งหากมีการฝ่าฝืนระเบียบนี้โดยไม่จัดตั้งและดูแลกระบวนการในการต่อต้านการฟอกเงินเป็นความผิดทางอาญาไม่ว่าจะมีการฟอกเงินเกิดขึ้นในสถาบันการเงินนั้นหรือไม่ ทั้งนี้หน้าที่ในการต่อต้านการฟอกเงินซึ่งสถาบันการเงินและผู้มีหน้าที่อื่น ๆ โดยการบ่งชี้และการพิสูจน์ตัวตนของลูกค้า (Identification and Verification) กล่าวคือ การสามารถระบุตัวตนของลูกค้าและผู้ซึ่งลูกค้าทำธุรกรรมด้วยได้ และการตรวจสอบธุรกรรม (Transaction Examination) คือการฝึกอบรมให้พนักงานแยกแยะและจัดการกับธุรกรรมที่อาจเป็นการฟอกเงินได้ รวมทั้งการเก็บรักษาข้อมูล (Record Keeping) ซึ่งเป็นการเก็บรักษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบ่งชี้ตัวตนของลูกค้าและข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมของลูกค้า โดยต้องเก็บรักษาไว้ 5 ปี และดำเนินการรายงาน (Reporting) ซึ่งเป็นการรายงานภายในเกี่ยวกับการบ่งชี้ตัวตนของลูกค้า และความรู้หรือความสงสัยว่ามีการฟอกเงินต่อพนักงานดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายของสถาบันการเงินนั้น ซึ่งเรียกว่า Money Laundering Compliance Officer (MLCO) ซึ่ง MLCO จะพิจารณาและรายงานแก่หน่วยงานกลาง (National Crime Intelligence Services: NCIS) ทราบต่อไป อย่างไรก็ตาม การรายงานแก่หน่วยงานดังกล่าว ในสหราชอาณาจักรไม่ถือว่าเป็นการบังคับให้ต้องกระทำแต่อย่างใด (Voluntary Notification) และการให้ความรู้และฝึกอบรม (Education and Training) คือการให้การศึกษาและฝึกอบรมโดยเฉพาะแก่พนักงานของสถาบันการเงิน ซึ่งต้องดำเนินการกับธุรกรรมการเงินให้ทราบถึงการต่อต้านการฟอกเงิน³

³ วรเทพ เชื้อสุนทรโสภณ. (2544). *พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542: ศึกษาเฉพาะกรณีธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 112-114.

3.2 หน่วยงานที่มีอำนาจบังคับใช้มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

สหราชอาณาจักรมีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่และความรับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คือ National Criminal Intelligence Service (NCIS)⁴ โดยเริ่มปฏิบัติงานเมื่อวันที่ 1 เมษายน ค.ศ. 1992 มีวัตถุประสงค์เพื่อการรวบรวม ตรวจสอบ ประเมิน วิเคราะห์ และพัฒนาข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมร้ายแรง (รวมทั้งการก่อการร้าย) และอาชญากรรมสำคัญในภูมิภาคทั้งในระดับชาติและระดับระหว่างประเทศ ทั้งนี้ โดยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่หน่วยปราบปรามที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และเพื่ออำนวยความสะดวกแก่เจ้าเลย ซึ่งในการปฏิบัติงานมีหน้าที่ประสานกับหน่วยงานอื่นที่ปฏิบัติงานด้านการข่าวของชาติด้วย

ต่อมา ในปี ค.ศ. 2004 รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยของสหราชอาณาจักรได้ประกาศให้ NCIS เข้าร่วมเป็นหน่วยงานหนึ่งภายใต้สังกัดหน่วยปราบปรามอาชญากรรมร้ายแรง (The New Serious Organized Crime Agency: SOCA) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นใหม่โดยเริ่มปฏิบัติหน้าที่ในปี ค.ศ. 2006 โดยมีหน้าที่กระบวนการทางอาญาของสถาบันการเงินในสหราชอาณาจักร ส่งเสริมสนับสนุนหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายอื่น ๆ ตามคำร้องขอของหน่วยงาน ทั้งหน่วยงานของรัฐบาลหรือหน่วยงานนอกราชอาณาจักร ตลอดจนการเข้าร่วมทำข้อตกลงเพื่อร่วมมือกับหน่วยงานหรือบุคคลในการเชื่อมต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม

ปัจจุบันองค์กรที่บังคับใช้มาตรการการรายงานธุรกรรมตามพระราชบัญญัติเงินที่ได้จากการกระทำความผิด ค.ศ. 2002 คือ สำนักงานอาชญากรรมแห่งชาติ (The National Crime Agency) อัยการสูงสุด (The Director of Public Prosecutions) อัยการสูงสุดแห่งไอร์แลนด์เหนือ (The Director of Public Prosecutions for Northern Ireland) ผู้อำนวยการสำนักงานการปราบปรามการทุจริตที่ร้ายแรง (The Director of the Serious Fraud Office) สำนักงานรายได้และศุลกากรของพระมหากษัตริย์

⁴ National Criminal Intelligence Service (NCIS) จัดตั้งโดยกระทรวงมหาดไทยของสหราชอาณาจักร ในปี ค.ศ. 1990 ตามความต้องการของ Association of Chief Police Officers โดยมีหน้าที่ดำเนินการรวบรวม ประเมินผล วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมที่ร้ายแรงที่ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของประเทศ เมื่อรวบรวมแล้วก็จะส่งข้อมูลไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงเพื่อบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย

(Her Majesty's Revenue and Customs) หรือหน่วยงานกำกับดูแลด้านการเงิน (The Financial Conduct Authority) ทั้งนี้ เป็นไปตามมาตรา 2A อนุมาตรา (2) ⁵

3.3 ข้อกำหนดและหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพพนายความและวิชาชีพบัญชี ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ตามพระราชบัญญัติเงินที่ได้จากการกระทำความผิด ค.ศ. 2002 (Proceeds of Crime Act 2002) ได้มีการกำหนดมาตรการเกี่ยวกับหน้าที่ในการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย (Make the Required Disclosure) ต่อเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งหรือบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจจากอธิบดี สำนักงานอาชญากรรมแห่งชาติโดยกำหนดไว้ในมาตรา 330 ดังต่อไปนี้

การกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจที่อยู่ในภาคการควบคุมที่ไม่เปิดเผย (Failure to disclose) หรือการไม่รายงานธุรกรรมต่อรัฐให้มีความผิดตามพระราชบัญญัติเงินที่ได้จากการกระทำความผิด ค.ศ. 2002 โดยกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวไว้ในมาตรา 330 อนุมาตรา (1) - (4) ดังนี้

มาตรา 330 การไม่เปิดเผย: ภาคที่มีการควบคุม (Failure to Disclose: Regulated Sector) อนุมาตรา (1)⁶ บุคคลจะกระทำความผิดถ้าหาก (มีเงื่อนไขตามข้อย่อย (2) ถึง (4) เป็นที่พอใจ) อนุมาตรา (2)⁷ ระบุเงื่อนไขประการแรก คือ บุคคลดังกล่าวต้องรู้หรือสงสัย หรือมีเหตุผลอันสมควร ในการรู้หรือสงสัยว่าอีกบุคคลหนึ่งมีส่วนร่วมในการฟอกเงิน อนุมาตรา (3)⁸ ระบุเงื่อนไขประการที่สอง คือ ข้อมูลหรือเรื่องอื่นนั้นความรู้หรือความสงสัยของเขามีพื้นฐานมาจาก หรือให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลสำหรับความรู้หรือความสงสัยดังกล่าวเกิดขึ้นกับบุคคลดังกล่าวในการดำเนินธุรกิจ

⁵ United Kingdom Government. (2019). *Proceeds of crime Act 2002*. (Online). Available: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2002/29/section/2A>. [2019, May 23].

⁶ Proceeds of crime Act 2002. Section 330 (1). (UK). “(1) A person commits an offence if [F]the conditions in subsections (2) to (4) are satisfied[.]”

⁷ Proceeds of crime Act 2002. Section 330 (2). (UK). “(2) The first condition is that he—

(a) knows or suspects, or

(b) has reasonable grounds for knowing or suspecting, that another person is engaged in money laundering.”

⁸ Proceeds of crime Act 2002. Section 330 (3). (UK). “(3) The second condition is that the information or other matter—

(a) on which his knowledge or suspicion is based, or

(b) which gives reasonable grounds for such knowledge or suspicion, came to him in the course of a business in the regulated sector.”

ภาคที่มีการควบคุม (3A)⁹ เงื่อนไขประการที่สาม คือ บุคคลดังกล่าวสามารถระบุอีกบุคคลหนึ่งที่กำลังกล่าวถึงในมาตราย่อย (2) หรือที่อยู่ของทรัพย์สินที่ถูกฟอก หรือบุคคลดังกล่าวเชื่อหรือมีเหตุผลที่คาดหวังว่าให้ผู้กระทำผิดเชื่อว่าข้อมูลหรือเรื่องอื่นที่กำลังกล่าวถึงในมาตราย่อย (3) จะหรืออาจจะช่วยในการระบุตัวตนอีกบุคคลหนึ่งหรือที่อยู่ของทรัพย์สินที่ถูกฟอก อนุมาตรา (4)¹⁰ ระบุเงื่อนไขประการที่สี่ คือ บุคคลดังกล่าวไม่ได้เปิดเผยข้อมูลที่ต้องการให้แก่เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้ง หรือบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจเพื่อวัตถุประสงค์ในส่วนนี้โดย (อธิบดีสำนักงานอาชญากรรมแห่งชาติ) ทั้งนี้ที่สามารถปฏิบัติได้หลังจากข้อมูลหรือเรื่องอื่นที่กำลังกล่าวถึงในมาตราย่อย (3) มาถึงผู้กระทำผิด

เมื่อพระราชบัญญัติเงินที่ได้จากการกระทำความผิด ค.ศ. 2002 ได้กำหนดบังคับไว้แล้วให้ธุรกิจที่อยู่ในภาคควบคุมต้องทำการรายงานการทำธุรกรรมต่อรัฐ ถ้าไม่ทำการเปิดเผยหรือรายงานธุรกรรมก็จะมีความผิดตามพระราชบัญญัติดังกล่าว และเรื่องที่ต้องเปิดเผยนั้นต้องเป็นการเปิดเผยเกี่ยวกับตัวตนของบุคคลที่สงสัยว่ามีการฟอกเงิน ที่อยู่ของทรัพย์สินที่ถูกฟอกและเหตุผลหรือข้อมูลที่ทำให้เกิดการสงสัย ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา 330 (5)¹¹

นอกจากหน้าที่ในการรายงานธุรกรรมแล้ว พระราชบัญญัติเงินที่ได้จากการกระทำความผิด ค.ศ. 2002 ยังได้กำหนดให้มีบทคุ้มครองผู้เปิดเผยข้อมูลหรือผู้รายงานธุรกรรมเพื่อให้ไม่ต้องรับผิด โดยกำหนดไว้ดังนี้

⁹ Proceeds of crime Act 2002. Section 330 (3A). (UK). “(3A) The third condition is—

(a) that he can identify the other person mentioned in subsection (2) or the whereabouts of any of the laundered property, or

(b) that he believes, or it is reasonable to expect him to believe, that the information or other matter mentioned in subsection (3) will or may assist in identifying that other person or the whereabouts of any of the laundered property.”

¹⁰ Proceeds of crime Act 2002. Section 330 (4). (UK). “(4) The fourth condition is that he does not make the required disclosure to—

(a) a nominated officer, or

(b) a person authorised for the purposes of this Part by the Director General of the National Crime Agency, as soon as is practicable after the information or other matter mentioned in subsection (3) comes to him.”

¹¹ Proceeds of crime Act 2002. Section 330 (5). (UK). “(5) The required disclosure is a disclosure of—

(a) the identity of the other person mentioned in subsection (2) , if he knows it,

(b) the whereabouts of the laundered property, so far as he knows it, and

(c) the information or other matter mentioned in subsection (3).”

มาตรา 330 (6)¹² แต่บุคคลดังกล่าวไม่กระทำความผิดตามมาตรา นี้ หากบุคคลดังกล่าว มีข้อแก้ตัวที่สมเหตุสมผลสำหรับการไม่เปิดเผยข้อมูลที่ต้องการ หรือบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ประกอบ วิชาชีพที่ปรึกษากฎหมาย ที่ปรึกษาทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้องและหากบุคคลดังกล่าวรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่ กล่าวถึงในมาตราย่อย (5) (a) และ (b) บุคคลดังกล่าวรู้สิ่งนั้นเพราะข้อมูลหรือเรื่องอื่นมาถึงเขา ในสถานการณ์ที่มีเอกสิทธิ์ หรือข้อมูลหรือเรื่องอื่นที่กล่าวถึงในมาตราย่อย (3) มาถึงเขา ในสถานการณ์ที่มีเอกสิทธิ์ หรือมาตราย่อย (7) หรือ 7B ใช้กับบุคคลดังกล่าว

มาตรา 330 (7)¹³ มาตราย่อยนี้ใช้กับบุคคลดังกล่าว หากเขาไม่รู้หรือสงสัยว่าอีก บุคคลหนึ่งมีส่วนร่วมในการฟอกเงิน และนายจ้างของเขาไม่ได้ให้การฝึกอบรมในเรื่องดังกล่าว แก่ลูกจ้างของเขาตามที่รัฐมนตรีต่างประเทศกำหนดไว้โดยมีคำสั่งเพื่อวัตถุประสงค์ในส่วนนี้

มาตรา 330 (7A)¹⁴ ไม่มีบุคคลใดกระทำความผิดตามมาตรา นี้ หากบุคคลนั้นรู้หรือเชื่อ ในเหตุอันสมควรว่าการฟอกเงินกำลังเกิดขึ้นในบางประเทศหรือดินแดนนอกสหราชอาณาจักร และการฟอกเงินไม่ผิดกฎหมายภายใต้กฎหมายอาญาที่ใช้ในประเทศหรือดินแดนนั้นและไม่ใช่ คำอธิบายที่กำหนดไว้ในคำสั่งที่จัดทำขึ้นโดยรัฐมนตรีต่างประเทศ

¹² Proceeds of crime Act 2002. Section 330 (6). (UK). “(6) But he does not commit an offence under this section if—

(a) he has a reasonable excuse for not making the required disclosure,

(b) he is a professional legal adviser relevant professional adviser and—

(i) if he knows either of the things mentioned in subsection (5) (a) and (b) , he knows the thing because of information or other matter that came to him in privileged circumstances, or

(ii) the information or other matter mentioned in subsection (3) came to him in privileged circumstances, or

(c) subsection (7) or (7B) applies to him.”

¹³ Proceeds of crime Act 2002. Section 330 (7). (UK). “(7) This subsection applies to a person if—

(a) he does not know or suspect that another person is engaged in money laundering, and

(b) he has not been provided by his employer with such training as is specified by the Secretary of State by order for the purposes of this section.”

¹⁴ Proceeds of crime Act 2002. Section 330 (7A). (UK). “(7A) Not does a person commit an offence under this section if—

(a) he knows, or believes on reasonable grounds, that the money laundering is occurring in a particular country or territory outside the United Kingdom, and

(b) the money laundering—

(i) is not unlawful under the criminal law applying in that country or territory, and

(ii) is not of a description prescribed in an order made by the Secretary of State.”

มาตรา 330 (7B)¹⁵ มาตราข้อย่อยนี้ใช้กับบุคคลดังกล่าว หากบุคคลนั้นถูกว่าจ้างโดยหรือเป็นส่วนร่วมกับผู้ประกอบวิชาชีพที่ปรึกษากฎหมายหรือที่ปรึกษาทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความช่วยเหลือหรือการสนับสนุนแก่ที่ปรึกษาข้อมูลหรือเรื่องอื่นที่กล่าวถึงในส่วนย่อย (3) มาถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือหรือการสนับสนุนดังกล่าว และข้อมูลหรือเรื่องอื่นมาถึงที่ปรึกษาดังกล่าวในสถานการณ์ที่มีเอกสิทธิ์

อนึ่ง ที่ปรึกษาทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพนักบัญชี ผู้สอบบัญชี หรือที่ปรึกษาด้านภาษีซึ่งเป็นสมาชิกขององค์กรวิชาชีพที่จัดตั้งขึ้นสำหรับนักบัญชี ผู้สอบบัญชี หรือที่ปรึกษาด้านภาษี ที่ผ่านการฝึกอบรม ทดสอบความรู้ความสามารถ และทราบข้อกำหนดการรักษามาตรฐานทางวิชาชีพและจรรยาบรรณ รวมถึงบทลงโทษสำหรับการไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานตามมาตรา 330 (14)¹⁶

พระราชบัญญัติเงินที่ได้จากการกระทำความผิด ค.ศ. 2002 ยังได้กำหนดให้มีบทคุ้มครองผู้ประกอบวิชาชีพที่ปรึกษากฎหมายไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลหรือการรายงานธุรกรรมต่อรัฐซึ่งกำหนด

¹⁵ Proceeds of crime Act 2002. Section 330 (7B). (UK). “(7B) This subsection applies to a person if—

(a) he is employed by, or is in partnership with, a professional legal adviser or a relevant professional adviser to provide the adviser with assistance or support,

(b) the information or other matter mentioned in subsection (3) comes to the person in connection with the provision of such assistance or support, and

(c) the information or other matter came to the adviser in privileged circumstances.”

¹⁶ Proceeds of crime Act 2002. Section 330 (14). (UK). “(14) A relevant professional adviser is an accountant, auditor or tax adviser who is a member of a professional body which is established for accountants, auditors or tax advisers (as the case may be) and which makes provision for—

(a) testing the competence of those seeking admission to membership of such a body as a condition for such admission; and

(b) imposing and maintaining professional and ethical standards for its members, as well as imposing sanctions for non-compliance with those standards.”

ไว้ในมาตรา 330 (9A)¹⁷ และข้อมูลหรือเรื่องที่ไม่ต้องทำการรายงานเป็นไปตามมาตรา 330 (10)¹⁸ ว่าหากเป็นข้อมูลหรือเรื่องอื่นที่มาถึงผู้ประกอบวิชาชีพที่ปรึกษากฎหมายที่ปรึกษาทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้องในสถานการณ์ที่มีเอกสิทธิ์ (Privileged Circumstances) หากมีการสื่อสารหรือให้ข้อมูลแก่เขาไม่ว่าจะโดยลูกความหรือตัวแทนลูกความของผู้ประกอบวิชาชีพที่ปรึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้คำแนะนำทางกฎหมายแก่ลูกค้าโดยที่ปรึกษาดังกล่าว หรือโดยบุคคลที่มาขอคำแนะนำทางกฎหมายจากที่ปรึกษากฎหมายหรือตัวแทนของเขา หรือโดยบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีหรือพิจารณาคดีทางกฎหมาย แต่ทั้งนี้ข้อมูลหรือเรื่องอื่นที่มีการสื่อสารหรือมอบให้โดยมีเจตนาเพื่อวัตถุประสงค์ในทางอาญาต่อไปจะไม่ได้รับการยกเว้น มาตรา 330 (11)¹⁹

ในการกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายซึ่งรวมถึงทนายความและที่ปรึกษากฎหมาย มีหน้าที่รายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยพระราชบัญญัติเงินที่ได้จากการกระทำความผิด ค.ศ. 2002 มาตรา 330 (12)²⁰ ได้กำหนดไว้ในภาคธุรกิจที่อยู่ภายใต้การควบคุมที่ต้องรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยไว้ในตารางท้ายพระราชบัญญัติที่ 9(1) (n)²¹ กล่าวคือ

¹⁷ Proceeds of crime Act 2002. Section 330 (7). (UK). “(9A) But a disclosure which satisfies paragraphs (a) and (b) of subsection (9) is not to be taken as a disclosure to a nominated officer if the person making the disclosure—

- (a) is a professional legal adviser relevant professional adviser,
- (b) makes it for the purpose of obtaining advice about making a disclosure under this section, and
- (c) does not intend it to be a disclosure under this section”

¹⁸ Proceeds of crime Act 2002. Section 330 (10). (UK). “(10) Information or other matter comes to a professional legal adviser relevant professional adviser in privileged circumstances if it is communicated or given to him—

- (a) by (or by a representative of) a client of his in connection with the giving by the adviser of legal advice to the client,
- (b) by (or by a representative of) a person seeking legal advice from the adviser, or
- (c) by a person in connection with legal proceedings or contemplated legal proceedings.”

¹⁹ Proceeds of crime Act 2002. Section 330 (11). (UK). “(11) But subsection (10) does not apply to information or other matter which is communicated or given with the intention of furthering a criminal purpose.”

²⁰ Proceeds of crime Act 2002. Section 330 (12). (UK). “(12) Schedule 9 has effect for the purpose of determining what is—

- (a) a business in the regulated sector;
- (b) a supervisory authority”

²¹ Proceeds of crime Act 2002. SCHEDULE 9 (1) (n). “(1) A business is in the regulated sector to the extent that it consists of—

- (n) the participation in financial or real property transactions concerning—

ธุรกิจมีภาคการควบคุมประกอบด้วยการมีส่วนร่วมในธุรกรรมทางการเงินหรืออสังหาริมทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อและขายอสังหาริมทรัพย์ (หรือในสกอตแลนด์ทรัพย์สินตกทอดทางมรดกได้) หรือหน่วยงานธุรกิจการจัดการเงินของลูกค้า หลักทรัพย์หรือสินทรัพย์อื่น ๆ การเปิดหรือการจัดการบัญชีธนาคารการออมหรือหลักทรัพย์การให้บริการขององค์กรที่จำเป็นสำหรับการจัดตั้ง การดำเนินการหรือการจัดการบริษัทการจัดตั้งดำเนินงานหรือการจัดการของทรัสต์หรือบริษัทหรือโครงสร้างที่คล้ายกัน โดยบริษัทหรือผู้ประกอบการแต่เพียงผู้เดียวที่ดำเนินธุรกิจให้บริการทางกฎหมายหรือการรับรองเอกสารแก่บุคคลอื่น

สหราชอาณาจักร มีการแบ่งวิชาชีพทางกฎหมายออกเป็นสองแขนง กล่าวคือ Barrister และ Solicitor ซึ่งทั้งสองแขนงมีสถาบันควบคุม การศึกษาอบรม ลักษณะและสภาพของงาน รวมทั้งสถานที่การทำงานที่แตกต่างกันออกไปซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของสหราชอาณาจักร โดยนักกฎหมายประเภท Solicitor จะมีจำนวนมากกว่าประเภท Barrister เนื่องจาก Solicitor จะทำหน้าที่ให้คำปรึกษาในปัญหาข้อกฎหมาย จัดทำนิติกรรม ร่างพินัยกรรม ดำเนินการโอนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ ดำเนินการจดทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท และว่าความในศาลชั้นต้นใน County Court ซึ่งเป็นศาลท้องถิ่นที่โดยทั่วไปมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่มีทุนทรัพย์ หรือจำนวนเงินที่เรียกร้องไม่เกิน 5,000 ปอนด์ ฯลฯ ส่วน Barrister เป็นนักกฎหมายที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน มีเอกสิทธิ์แต่เพียงผู้เดียวในการว่าต่างและแก้ต่างคดีแทนคู่ความในคดีอาญาทุกคดีที่มีการพิจารณาโดยลูกขุนไม่ว่าจำเลยจะให้การรับสารภาพหรือไม่ และในศาลในศาลสูงซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีโดยไม่จำกัดทุนทรัพย์ ทั้งนี้ ยังสามารถว่าความในศาลชั้นต้นที่เป็นศาลท้องถิ่นโดยทั่วไปอีกด้วย

-
- (i) the buying and selling of real property (or, in Scotland, heritable property) or business entities;
 - (ii) the managing of client money, securities or other assets;
 - (iii) the opening or management of bank, savings or securities accounts;
 - (iv) the organization of contributions necessary for the creation, operation or management of companies;

or

- (v) the creation, operation or management of trusts, companies or similar structures, by a firm or sole practitioner who by way of business provides legal or notarial services to other persons;”

Barrister มีสถาบันกลาง คือ Bar Council มีหน้าที่หลักในการชำระไว้ซึ่งมาตรฐาน เกียรติศักดิ์ และความเป็นอิสระ กับจัดรักษาและส่งเสริมการให้บริการแก่ Barrister และเป็นผู้แทนในการติดต่อกับสถาบันอื่น ส่วน Solicitor จะมี Law Society เป็นสถาบันกลางและมีหน้าที่ในทำนองเดียวกัน²²

3.4 ผลการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย **Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism: AML/CFT** ของสหราชอาณาจักร

สำหรับการปฏิบัติหน้าที่รายงานธุรกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายของสหราชอาณาจักรนั้น สมาคมนักกฎหมายของสหราชอาณาจักรเป็นผู้จัดทำคู่มือ/คำแนะนำในด้านการต่อต้านการฟอกเงินสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมาย (Anti-money Laundering Guidance for the Legal Sector)²³ โดยคู่มือ/คำแนะนำดังกล่าว ได้อธิบายเกี่ยวกับการจัดให้มีระบบควบคุม (Control Systems) เป็นการควบคุมดูแลให้มีกระบวนการควบคุมภายในเพื่อยับยั้งหรือป้องกันการฟอกเงิน การบ่งชี้และการตรวจพิสูจน์ตัวตนของลูกค้า (Identification and Verification) เป็นการระบุตัวตนของลูกค้าและผู้ซึ่งลูกค้าทำธุรกรรมด้วยได้ การตรวจสอบธุรกรรม (Transaction Examination) เป็นการฝึกให้พนักงานสังเกต สามารถแยกแยะและจัดการกับธุรกรรมซึ่งอาจเป็นการฟอกเงินได้ การเก็บรักษาข้อมูล (Record Keeping) เป็นการเก็บรักษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบ่งชี้ตัวตนของลูกค้าและข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมของลูกค้า โดยเก็บรักษา 5 ปี การรายงาน (Reporting) เป็นการรายงานภายในเกี่ยวกับการบ่งชี้ตัวตนของลูกค้าและความรู้หรือความสงสัยว่ามีการฟอกเงินต่อพนักงานดูแลให้เป็นไปตามกฎหมาย และการให้ความรู้และการฝึกอบรม (Education and Training) การให้การศึกษาและฝึกอบรมโดยเฉพาะแก่พนักงาน ตลอดจนคำแนะนำเพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายได้ปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง

ทั้งนี้ การรายงานธุรกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพนักบัญชีของสหราชอาณาจักรนั้น สถาบันนักบัญชีของสหราชอาณาจักรเป็นผู้จัดทำคู่มือ/คำแนะนำในด้านการต่อต้านการฟอกเงินสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (Anti-money Laundering Guidance for the Accountancy Sector)

²² กนก อินทร์มรรย. (2527). ข้อคิดบางประการเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพด้านการว่าความในอังกฤษ. *ดุลพินิจ*, 31 (5). หน้า 15-18.

²³ The Law Society. (2018). *Anti-money laundering guidance*. (Online). Available:

<https://www.lawsociety.org.uk/policy-campaigns/articles/anti-money-laundering-guidance/>. [2019, June 14]

โดยคู่มือ/คำแนะนำดังกล่าว ได้อธิบายเกี่ยวกับด้านการฟอกเงินและวิธีการรายงานธุรกรรม ตลอดจนคำแนะนำเพื่อให้ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีได้ปฏิบัติตามอย่างถูกต้องเช่นกัน

เนื่องจากนักบัญชีเปรียบเสมือนเป็นผู้รักษาประตูที่สำคัญของระบบการเงินโดยอำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรมที่สำคัญที่หนุนเสริมธุรกิจของสหราชอาณาจักร ดังนั้น นักบัญชีจึงมีบทบาทสำคัญในการประกันว่าการให้บริการของนักบัญชีจะไม่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางอาญาต่อไป ในฐานะมืออาชีพนักบัญชีต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและรักษากฎหมายและต้องไม่ประกอบกิจกรรมทางอาญา

คำแนะนำการต่อต้านการฟอกเงินสำหรับภาคการบัญชีจัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการที่ปรึกษาของหน่วยงานการบัญชี (CCAB) โดยร่วมกับหน่วยงาน CCAB, ICAEW, ACCA, ICAS, CAI และสถาบันการเงินสาธารณะและการบัญชีชาร์เตอร์ด (CIPFA) ซึ่งได้รับการอนุมัติและรับรองโดยกระทรวงการเศรษฐกิจและการเงินของสหราชอาณาจักร (The UK's Economics & Finance Ministry) หรือ HM Treasury²⁴ ของสหราชอาณาจักร คำแนะนำแสดงถึงความรับผิดชอบและข้อกำหนดการกำกับดูแลและวิธีการตามความเสี่ยง นอกจากนี้ ยังครอบคลุมถึงการรายงานธุรกรรมที่น่าสงสัยการเก็บบันทึกและการฝึกอบรมและการรับรู้

จึงกล่าวได้ว่าสหราชอาณาจักรมีการกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายซึ่งรวมถึงทนายความและที่ปรึกษากฎหมายรวมถึงผู้ประกอบการวิชาชีพนักบัญชี เป็นผู้มีหน้าที่รายงานธุรกรรมที่น่าสงสัยต่อรัฐ ซึ่งสอดคล้องตามข้อเสนอแนะของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน ทั้งนี้ จากผลรายงานการประเมินการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายของสหราชอาณาจักร พบว่า

การประเมินตามข้อเสนอแนะที่ 22 การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า กำหนดให้ผู้ประกอบอาชีพอื่นซึ่งมิใช่สถาบันการเงิน (DNFBPs) มีหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า: CDD พร้อมกับการเก็บรักษาหลักฐานและการประเมินตามข้อเสนอแนะที่ 23 มาตรการอื่น ๆ ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดให้ผู้ประกอบอาชีพอื่นซึ่งมิใช่สถาบันการเงิน (DNFBPs) มีหน้าที่รายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยตามกฎหมายของสหราชอาณาจักรซึ่งถูกประเมินว่าสอดคล้องเป็นส่วนใหญ่มากกับคำแนะนำของคณะทำงานเฉพาะกิจ

²⁴ HM Treasury มีหน้าที่รักษาการควบคุมการใช้จ่ายของประชาชนกำหนดทิศทางของนโยบายเศรษฐกิจของสหราชอาณาจักร รวมถึงการควบคุมการธนาคารและบริการทางการเงินความมั่นคงทางการเงินและการสร้างความมั่นใจในการแข่งขันเพื่อให้การเติบโตทางเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งและยั่งยืน

เพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงินในข้อแนะนำที่ 22 (Recommendation 22 is rated largely compliant) และข้อแนะนำที่ 23 (Recommendation 23 is rated largely compliant)²⁵

จึงเห็นได้ว่าสหราชอาณาจักรได้เพิ่มศักยภาพความแข็งแกร่งภายใต้กรอบมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายของสหราชอาณาจักรอย่างมีนัยสำคัญ ตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้ายโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประสานงานด้านการปฏิบัติการระหว่างหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย เครื่องมือด้านการสืบสวนที่มีความแข็งแกร่ง การสร้างกลไกในการอำนวยความสะดวกในการแบ่งปันข้อมูลสาธารณะกับภาคเอกชน การควบคุมดูแลของนักกฎหมายและนักบัญชีซึ่งหนึ่งในประเด็นสำคัญที่โดดเด่นจากการประเมินครั้งก่อน คือ ความต้องการในการปรับปรุงทรัพยากรและความสามารถที่มีให้กับหน่วยข่าวกรองทางการเงินของสหราชอาณาจักร

²⁵ FATF and APG. (2018). *Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures United Kingdom: Mutual Evaluation Report*. FATF: Paris. P.209.